

STAPPENPLAN VOOR EEN ROOKVRIJE SPEELTUIN

WAT IS EEN ROOKVRIJE SPEELTUIN?

- ✓ De hele speeltuin is rookvrij. Zonder uitzonderingen.
- ✓ De rookvrije regels staan in het reglement en in de speeltuin wordt met bordjes aangegeven dat het rookvrij is.
- ✓ De plek waar mensen roken buiten de speeltuin is zoveel mogelijk uit het zicht van de kinderen die spelen.

U wilt uw speeltuin rookvrij maken. Dit stappenplan beschrijft de acties die daarbij horen en helpt u snel en effectief de stap te zetten naar een rookvrije speeltuin

WAAROM EEN ROOKVRIJE SPEELTUIN?

Iedereen wil dat kinderen spelen in een gezonde en veilige omgeving. Daar hoort ook een rookvrije speeltuin bij. Geen gevaar van brandwonden of kinderen die peuken oppakken en in hun mond stoppen. Daarnaast blijkt uit onderzoek dat het zien roken van anderen, kinderen aanzet om later zelf te gaan roken. Kinderen kopiëren namelijk gedrag van anderen. En hoewel gelukkig bijna geen enkel kind jonger dan 12 jaar rookt, is het wel belangrijk dat ze een gezonde sociale norm leren. En een rookvrije omgeving maakt kinderen weerbaarder om later zelf niet te gaan roken.

ZELF AAN DE SLAG

De overheid stelt op dit moment een rookvrije speeltuin niet verplicht. Het is dus aan u om actie te ondernemen. Dit stappenplan beschrijft de stappen die u doorloopt voor het invoeren van een rookvrije speeltuin. Ervaringen van anderen die hun speeltuin reeds rookvrij hebben gemaakt, helpen u op weg. Ruud van der Lee, bestuurslid en vrijwilliger bij speeltuinvereniging Weerstein in Hillegom, en Mohamed Taheri van het Landelijk Platform Rookvrije Speelplaatsen in Den Haag hebben meegewerkt vanuit hun eigen goede ervaringen met het invoeren van een rookvrije speeltuin.

HOE WERKT HET?

Dit stappenplan beschrijft de stappen die u doorloopt voor het invoeren van een rookvrije speeltuin. Het is een hulpmiddel. U kunt acties uiteraard ook anders aanpakken.

De stappen zijn:

1. Draagvlak
2. Aan de slag
3. Voorbereidingen
4. Handhaving

I. DRAAGVLAK

BEGIN OP TIJD

Het creëren van draagvlak onder ouders en vrijwilligers is een belangrijke eerste stap. Het kan weerstanden voorkomen en maakt uiteindelijk handhaving gemakkelijker. Begin op tijd met het creëren van draagvlak, laat andere enthousiastelingen meedenken. Bedenk samen hoe u het beste draagvlak kunt creëren onder de andere ouders.

MENINGEN INVENTARISEREN

Breng in kaart wat de mening is van ouders en vrijwilligers. Dit kan bijvoorbeeld in een gesprek met individuen of een groep of via een vragenlijst. Hoe staan ze tegenover de invoer van een rookvrije speeltuin? Beantwoord hun vragen en luister naar hun bezwaren. Wees duidelijk over uw voornemen, geef waar nodig tegenargumenten en neem goede ideeën mee.

VERZAMEL INFORMATIE

Uw vertrekpunt zijn de huidige afspraken die al gelden in de speeltuin. Waarschijnlijk heeft u al regels over veiligheid, afval en/of alcoholgebruik. Het is belangrijk uw initiatief om de speeltuin rookvrij te maken hierbij te laten aansluiten.

STEL NIEUWE AFSPRAKEN VOOR

Zet het onderwerp rookvrije speeltuin op de agenda bij het bestuur of in gesprek met uw gemeente of andere ouders. Praat hierbij niet over een rookverbod, maar leg de nadruk op het rookvrij maken van de speeltuin. Hoe u positief en effectief communiceert over rookvrij spelen leest u in de gesprekshandleiding 'Hoe voert u het gesprek over rookvrij spelen' die u vindt op longfonds.nl/speeltuin. Het is belangrijk dat zoveel mogelijk mensen het idee steunen. Sommige ouders overtuigt u niet gauw. Het is belangrijk door te zetten. Draagvlak creëren is een continu proces.

'Het nieuwe beleid hebben we eerst met de bestuursleden besproken en daarna duidelijk en breed gecommuniceerd. Zo wist iedereen meteen waar hij aan toe was.'

Ruud van der Lee,
speeltuinvereniging Weerestein

2. AAN DE SLAG

NIEUW BELEID

Maak het nieuwe beleid duidelijk, bijvoorbeeld in een reglement als u die heeft. Rokers dienen te weten waar ze aan toe zijn, dus geef zo nodig aan waar zij kunnen roken buiten de speeltuin. Neem hierin ook de e-sigaret mee. Deze is verslavend en schadelijk en verlaagt de drempel tot het roken van sigaretten. Zijn er meer organisaties die de speelplek gebruiken? Vorm dan een kleine werkgroep met vertegenwoordigers van alle betrokken partijen en ga samen aan de slag.

AANSPEEKPUNT EN TAAKVERDELING

Bepaal wie het aanspreekpunt is voor vragen en opmerkingen van ouders, vrijwilligers en eventuele andere betrokkenen. Schrik niet van negatieve reacties, maar leg uit waarom het voor de kinderen van belang is om de speeltuin rookvrij te maken. U doet dit niet tegen de roker, maar vóór de kinderen.

‘Bij gesprekken met ouders en de gemeente ben ik van het begin af aan stellig geweest: het ging er niet om of we rookvrij konden spelen, maar wanneer. De kans kwam met de gemeenteraadsverkiezingen.’

Mohamed Taheri,
Landelijk Platform Rookvrij Speelplaatsen

HULP VAN ANDERE ORGANISATIES

Inventariseer welke organisaties u kunnen helpen. Denk aan lokale organisaties als de GGD en gemeente of landelijke organisaties zoals NUSO. NUSO kan speeltuinverenigingen die daar behoefte aan hebben, ondersteunen bij het rookvrij maken van de speeltuin. Meer informatie vindt u op nuso.nl. Het is belangrijk dat u externen tijdig betreft, hun inbreng kan gevolgen hebben voor uw aanpak. Met name als u het terrein deelt met anderen kan het nuttig zijn om de gemeente te betrekken. Let op voor organisaties die gesponsord worden door de tabaksindustrie. Bijvoorbeeld een aanbod van speciale asbakken om de speeltuin schoon te maken. Dit helpt niet bij het rookvrij maken van de speeltuin!

WAT KAN DE GEMEENTE DOEN?

Een gemeente kan niet met een Algemene Plaatselijke Verordening (APV) de speeltuin zomaar rookvrij maken. Dwang is gelukkig geen noodzakelijk middel voor een rookvrije speeltuin. Het draagvlak hiervoor is al heel hoog, 77% van de Nederlanders is voorstander, waaronder een meerderheid van de rokers. Een gemeente kan een speeltuin op vrijwillige basis rookvrij maken, een rookvrij informatiebord laten plaatsen. Ten slotte subsidiëren veel gemeente speelplekken, aan deze subsidie kunnen ze de voorwaarde rookvrij verbinden.

3. VOORBEREIDINGEN

MAAK NIEUWE AFSPRAKEN

Bereid de nieuwe afspraken goed voor. Maak zo nodig een tekst voor het spelreglement en maak afspraken over handhaving (zie ook stap 6). Bij meerdere gebruikers van het terrein is het belangrijk dat overal dezelfde regels gelden. Zonder uitzonderingen.

VOORBEELD NIEUWE REGELS:

'Onze speeltuin is rookvrij. Dat betekent dat niemand rookt op het speelterrein. We doen dit omdat we het goede voorbeeld aan kinderen willen geven. Behalve gezond, is rookvrij spelen ook veilig spelen. Uit onderzoek blijkt dat als kinderen anderen zien roken zij later zelf sneller beginnen met roken. Wij vinden een rookvrije en gezonde omgeving voor iedereen belangrijk.'

NIEUWE AFSPRAKEN COMMUNICEREN

Overleg met uw vrijwilligers en laat het eventueel terugkomen op een ouderbijeenkomst. Kondig hierin de nieuwe afspraken aan en leg uit wat er verandert. Laat vrijwilligers, ook van eventuele andere organisaties op het terrein, weten wat u van hen verwacht bij de invoer van het nieuwe beleid. Voorkom twijfels over of verschillende toepassingen van de nieuwe afspraken. Maak gebruik van de gesprekstips in 'Hoe voert u het gesprek over een rookvrije speeltuin' om de wijziging uit te leggen.

Gebruik communicatiemiddelen, zoals een website, prikbord in de kantine of nieuwsbrief, als u die heeft. Zorg ervoor dat het voor iedereen duidelijk is wanneer het nieuwe beleid ingaat. Benader eventueel kort van tevoren de lokale pers, het is een leuke gelegenheid om positieve aandacht te geven aan uw speeltuin.

'In het begin hadden sommige ouders wel moeite met het nieuwe beleid. Uiteindelijk zijn er niet minder mensen op het Oranjeplein. Ik zou het zo weer doen en ik roep elke speeltuin op ons voorbeeld te volgen!'

Mohamed Taheri,
Landelijk Platform Rookvrij Speelplaatsen

4. HANDHAVING

PLAATS BORDJES

Ga na welke veranderingen nuttig zijn rondom de speeltuin. Haal asbakken op het terrein weg en plaats rookvrij bordjes. Zo is voor iedereen direct zichtbaar dat uw speeltuin rookvrij is. Op longfonds.nl/speeltuin vindt u meer informatie over waar u de bordjes (met korting) kunt bestellen.

VOORBEREIDEN BETROKKENEN

Bereid vrijwilligers en andere betrokkenen voor, voordat de nieuwe afspraken ingaan. Houd er rekening mee dat handhaving de eerste dagen wellicht extra tijd en aandacht vraagt. Stel vast dat iedereen een aandeel heeft in de handhaving en wees hier in het begin extra zorgvuldig in. Ook buiten speeltijd dient de speeltuin rookvrij te blijven.

HANDHAVING

Handhaaf het nieuwe beleid vanaf het begin onder alle omstandigheden. Laat alle vrijwilligers handhaven en vraag ook ouders om te helpen. Zorg wel dat ze mensen op een vriendelijke en duidelijke manier aanspreken. Bekijk hiervoor de gesprekstips in 'Hoe voert u het gesprek over een rookvrije speeltuin'.

MEER INFORMATIE

Meer informatie, zoals 'tips voor een rookvrije speeltuin' en de gesprekshandleiding 'Hoe voert u het gesprek over een rookvrije speeltuin' zijn gratis beschikbaar op longfonds.nl/speeltuin. Heeft u naast deze materialen behoefte aan meer ondersteuning of advies? Bijvoorbeeld hoe u draagvlak kunt creëren bij ouders met behulp van een powerpoint presentatie of het benaderen van de lokale pers? Neem dan contact op met Benjamin van Wijngaarden van het Longfonds (benjaminvanwijngaarden@longfonds.nl). Wij helpen u graag bij het rookvrij maken van uw speeltuin.

ROOKVRIJE GENERATIE

Een generatie kinderen die vrij van rook kan opgroeien. Daar zetten we ons voor in. Er is grote steun voor het idee om kinderen optimaal te beschermen tegen tabaksrook: 9 van de 10 Nederlanders staat achter dit idee. Daarvan geeft meer dan driekwart aan dat ouders, scholen en de overheid daarbij een rol moeten spelen. Steeds meer speeltuinen zijn al rookvrij. Geef ook het goede voorbeeld en maak uw speeltuin rookvrij.

OP WEG NAAR EEN
**ROOKVRIJE
GENERATIE**